

VẤN ĐỀ NÂNG CAO ĐẠO ĐỨC CÔNG CHỨC TRONG CẢI CÁCH HÀNH CHÍNH Ở NƯỚC TA HIỆN NAY

LÊ THỊ HẰNG (*)

Bài viết đã luận chứng nhằm làm rõ một số yêu cầu để nâng cao đạo đức công chức ở nước ta hiện nay: 1/ Gắn việc nâng cao đạo đức công chức với thực hiện cải cách hành chính và dân chủ hoá đời sống xã hội; 2/ Xây dựng đạo đức công chức theo tư tưởng Hồ Chí Minh; 3/ Nâng cao đạo đức công chức đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá. Từ đó, luận giải một số biện pháp cơ bản nhằm nâng cao đạo đức của đội ngũ công chức ở nước ta hiện nay.

Trong những năm đổi mới vừa qua, sự chuyển đổi cơ chế kinh tế và hội nhập kinh tế quốc tế của nước ta đã đặt ra nhiều vấn đề cần phải giải quyết, trong đó có vấn đề đạo đức công chức. *Đạo đức công chức là một dạng của đạo đức nghề nghiệp, bao gồm những quan điểm, nguyên tắc và chuẩn mực đánh giá, điều chỉnh tư tưởng, hành vi và quan hệ đạo đức công chức.* Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã căn dặn: “Đảng ta là một Đảng cầm quyền. Mỗi Đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng” và “Người cách mạng phải có đạo đức, không có đạo đức thì dù tài giỏi mấy cũng không lãnh đạo được nhân dân”(1).

Qua một số vụ án tham nhũng lớn gần đây, chúng tôi thấy, một trong những nhiệm vụ cấp thiết hiện nay là cần khắc phục tình trạng suy thoái, xuống cấp về đạo đức; xây dựng đạo đức, lối sống lành mạnh trong cán bộ công chức, kích lệ tinh thần yêu mến nghề nghiệp và làm việc với lương tâm, trách nhiệm, danh dự của người cán bộ công chức xã hội chủ nghĩa nhằm phục vụ nhân dân và xã hội.

1. Nâng cao đạo đức công chức gắn liền với thực hiện cải cách hành chính và dân chủ hoá đời sống xã hội ở nước ta hiện nay

Cải cách hành chính là biện pháp cần thiết nhằm bảo đảm quá trình hiện thực hoá quyền lực Nhà nước trong nhân dân, nghĩa là người dân thực hiện quyền lực của mình trong hệ thống chính trị dưới sự lãnh đạo của Đảng; góp phần đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước và thực hiện mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh”. Công chức thực hiện trách nhiệm của mình với nhân dân cũng là thực hiện trách nhiệm của Đảng, của Chính phủ với nhân dân.

Cải cách hành chính là khâu đặc biệt quan trọng nhằm củng cố, hoàn thiện bộ máy công quyền, có quan hệ trực tiếp đến lợi ích của nhân dân mà công chức là nhân tố bảo đảm cho sự vận hành của bộ máy công quyền đó. Chất lượng đội ngũ công chức thể hiện ở trình độ chuyên môn,

(*) Thạc sĩ, Học viện Hành chính, Học viện Chính trị - Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh.

(1) Hồ Chí Minh. *Toàn tập*, t.9, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 1996, tr. 158.

nghiep vụ vững vàng; ở đạo đức, tác phong và thái độ phục vụ nhân dân.

Cải cách hành chính phải gắn liền với việc nâng cao ý thức trách nhiệm của cán bộ, công chức. Cán bộ, công chức phải luôn là người đi đầu trong sự nghiệp cải cách hành chính, phải được đào tạo một cách bài bản để có chuyên môn, nghiệp vụ vững vàng và đặc biệt, có các phẩm chất đạo đức trong sáng xứng đáng là “công bộc” của nhân dân. Các hoạt động cải cách hành chính phải công khai theo nguyên tắc “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra”. Đồng thời, phải có biện pháp nhằm nâng cao trách nhiệm của công chức đối với công việc và nhiệm vụ được giao; tăng cường tính chủ động, sáng tạo của cán bộ và công chức trong xử lý, giải quyết công việc. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng chỉ rõ: tinh thần trách nhiệm là nắm vững chính sách, đi đúng đường lối quần chúng, làm tròn nhiệm vụ(2).

Để nâng cao chất lượng đội ngũ công chức, trong đó có khía cạnh đạo đức, cần kiện toàn hệ thống pháp luật, có cơ chế, chính sách chủ động và tích cực phòng ngừa, ngăn chặn tình trạng tham nhũng, tiêu cực; xây dựng chế độ trách nhiệm công chức, xác định rõ trách nhiệm của mỗi công chức, nhất là người đứng đầu cơ quan tổ chức trong việc để xảy ra tiêu cực, tham nhũng. Mỗi công chức phải được giao chức trách, nhiệm vụ rõ ràng, cụ thể với những quyền hạn nhất định đảm bảo cho họ thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao. Đồng thời, cần xây dựng cơ chế thích hợp, hiệu quả nhằm giám sát, kiểm tra hoạt động của công chức.

Ngoài ra, cần xây dựng chế độ trách nhiệm của cơ quan quản lý công chức. Theo đó, nếu công chức vi phạm khuyết điểm, mắc phải sai lầm thì không những bản thân họ phải chịu trách nhiệm trước pháp luật, mà ngay cả cơ quan quản lý công chức đó cũng phải chịu trách nhiệm, trước hết là người đứng đầu phải chịu trách nhiệm trước cơ quan cấp trên. Phải quy định rõ, cụ thể các hành vi cán bộ công chức không được làm, xử phạt nghiêm minh các hành vi vi phạm đạo đức công vụ tùy theo mức độ vi phạm.

Để khắc phục mặt trái của cơ chế thị trường, chúng ta cần ban hành một hệ thống pháp luật và kiểm tra việc thực hiện các quy định pháp luật đó. *Một mặt*, làm trong sạch bộ máy cán bộ, công chức; *mặt khác*, theo dõi việc thực hiện các quy định pháp luật, xử lý nghiêm túc các trường hợp công chức vi phạm pháp luật, đạo đức. Bên cạnh đó, cần hoàn thiện chế độ trách nhiệm của các cơ quan chức năng, như thanh tra, kiểm tra, tổ chức, kiểm toán.

Hiện nay, tham nhũng đang có nguy cơ trở thành “quốc nạn”; do đó, việc làm trong sạch bộ máy cán bộ, công chức càng có ý nghĩa quyết định. Điều quan trọng là phải hình thành hệ thống pháp luật đồng bộ, chặt chẽ và đủ mạnh khiến “công chức không cần tham nhũng, không muốn tham nhũng và không thể tham nhũng”; đồng thời, đề cao sự giám sát của xã hội thông qua các tổ chức dân cử, các đoàn thể nhân dân, các tổ chức xã hội dân sự, các phương tiện thông tin đại chúng... góp phần quan

(2) Xem: Hồ Chí Minh. *Sđđ.*, t.6, tr.134.

trọng vào việc chống những tiêu cực của bộ máy nhà nước và của mỗi cán bộ, công chức.

Việc xây dựng và thực hiện cơ chế giám sát của nhân dân đối với công chức, *một mặt*, nêu cao tinh thần trách nhiệm của công chức; *mặt khác*, bảo đảm thực hiện quyền làm chủ của nhân dân. Để người dân có thể giám sát được công chức thì những hoạt động của cơ quan công quyền liên quan đến người dân phải được công khai hoá. Có thể nói, tất cả những nỗ lực trên không nhằm mục đích nào khác hơn là tạo ra một môi trường xã hội lành mạnh để phát triển các giá trị đạo đức trong đội ngũ công chức nước ta.

Những quy định về đạo đức công chức là cơ sở để cán bộ, công chức nỗ lực tự rèn luyện phù hợp với nghề nghiệp của mình, đồng thời là cơ sở để đánh giá, xếp loại và giám sát đội ngũ cán bộ, công chức, nhằm xây dựng một đội ngũ cán bộ công chức có bản lĩnh chính trị vững vàng, có phẩm chất, lối sống và cách ứng xử chuẩn mực, chuyên nghiệp.

2. Xây dựng đạo đức công chức theo tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh

Tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh đã và đang có một vị trí to lớn trong sự nghiệp cách mạng Việt Nam, nhất là trong công cuộc đổi mới toàn diện đất nước hiện nay. Hơn thế nữa, trong bối cảnh trên thế giới có nhiều diễn biến phức tạp, có những vấn đề ảnh hưởng lớn tới hệ giá trị đạo đức khiến người ta càng phải đi tìm những tiêu chí mới để kịp thời bổ sung và đưa ra những chuẩn mực đạo đức phù hợp. Ngay ở Việt Nam cũng đã xuất hiện lối sống và cách sống xa lạ, trái với các giá trị đạo đức tốt đẹp của dân tộc. Trong bối cảnh đó, việc

trở lại với tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh là điều cần thiết, ở đó có những giá trị tích cực cần được tiếp thu và vận dụng nhằm xây dựng cách sống, lối sống và quan niệm sống cho đội ngũ cán bộ, công chức hiện nay.

Không phải ngẫu nhiên mà Đảng Cộng sản Việt Nam đã phát động rộng rãi trong toàn Đảng, toàn dân và toàn quân cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”. Như chúng ta đã biết, Hồ Chí Minh là tấm gương sáng về đạo đức, lối sống của người cộng sản. Đạo đức, lối sống của Người là đạo đức cách mạng: “trung với nước, hiếu với dân”, “cần, kiệm, liêm, chính, chí công, vô tư”. Đó còn là tình yêu thương con người, luôn sống có tình nghĩa, nhân hậu, thủy chung, bao dung, rộng lượng; là tinh thần cao cả trong sáng, sống vì mọi người, sống vì nhân loại. Hồ Chí Minh cho rằng, đạo đức là gốc, là nền tảng của cách mạng, làm cho tinh thần cách mạng không bao giờ cạn; rằng, trăm sự thành bại của cách mạng đều do đạo đức, lối sống của người cán bộ cách mạng mà nên.

Bên cạnh cần, kiệm, liêm, chính, Người còn nói tới nhân - trí - dũng - liêm - trung, đề cao tinh thần hy sinh, lòng dũng cảm, trí tuệ và phẩm giá con người. Điều quan trọng và thiết thực là ở chỗ, như Hồ Chí Minh đã chỉ rõ, phải thực hành đạo đức cách mạng trong công việc, trong tổ chức, trong phong trào thi đua yêu nước, trong lối sống và hành vi của công chức, đặc biệt là những người lãnh đạo có chức có quyền, phải chú trọng bồi dưỡng tình cảm cách mạng, đem những nội dung mới, tinh thần mới để quyết tâm xây dựng đạo đức cách mạng. Theo đó, công chức nhà nước phải

tận tâm tận lực với công việc, chấp hành luật pháp, tôn trọng kỷ luật công vụ, thi hành đạo đức công chức; phải luôn trong sạch, công minh chính trực, không được lên mặt “quan cách mạng”. Đó là những phẩm chất đạo đức quan trọng không thể thiếu ở những người cộng sản. Từ sự khái quát đó, Hồ Chí Minh đòi hỏi tất cả mọi người, trong đó có đội ngũ công chức cần thực hiện đạo đức trên ba mặt: *một là*, đối với bản thân mình chớ tự kiêu, tự đại; *hai là*, đối với người chớ nịnh hót người trên, chớ khinh người dưới; *ba là*, đối với công việc phải hết sức tận tụy, đặt việc công lên trên việc tư, đồng thời với việc thiện thì dù nhỏ mấy cũng phải làm, việc ác thì nhỏ mấy cũng tránh.

Trong điều kiện Đảng Cộng sản Việt Nam là đảng duy nhất nắm trọng trách Đảng cầm quyền, mọi cán bộ và công chức cần phải thực sự “cần, kiệm, liêm chính, chí công, vô tư”, điều đó góp phần làm cho bộ máy Đảng, Nhà nước trở nên trong sạch, vững mạnh và sẽ tẩy trừ được các bệnh tham ô, quan liêu, tham nhũng.

3. Nâng cao đạo đức công chức đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước

Công nghiệp hoá, hiện đại hoá là nền tảng kinh tế của lối sống công nghiệp, trên cơ sở đó hình thành các chuẩn mực và quy phạm đạo đức công chức trong xã hội công nghiệp. Đại hội lần thứ VIII của Đảng đã đề ra chủ trương thực hiện công nghiệp hoá, hiện đại hoá nhằm biến nước ta từ một nước nông nghiệp lạc hậu cơ bản trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại vào khoảng năm 2020. Để thực hiện được chiến lược đó, vấn đề quan trọng có

tính chất quyết định là phải có một đội ngũ cán bộ, công chức tương xứng phù hợp với lộ trình và bước đi của các giai đoạn công nghiệp hoá, hiện đại hoá. Điều đó có nghĩa là cần xây dựng một đội ngũ cán bộ, công chức phù hợp với yêu cầu và nhiệm vụ của thời kỳ mới. Đội ngũ cán bộ, công chức đó phải có đủ phẩm chất và năng lực, nắm bắt được những yêu cầu của thời đại, có đủ tài năng, đạo đức và ý chí để thiết kế và tổ chức thực hiện tiến trình công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước trên mọi lĩnh vực.

Cuộc cách mạng khoa học - công nghệ ngày càng phát triển, làm tăng nhanh lực lượng sản xuất, đồng thời thúc đẩy quá trình toàn cầu hoá kinh tế và xuất hiện kinh tế tri thức. Đặc trưng của cuộc cách mạng khoa học - công nghệ hiện đại so với các cuộc cách mạng công nghiệp trước đây là yếu tố thông tin, tri thức trở thành nhân tố quan trọng của sự tăng trưởng kinh tế nói riêng và phát triển xã hội nói chung. Bất kỳ một nước đang phát triển nào, nếu biết coi trọng yếu tố “tri thức” và “thông tin”, kết hợp phát triển tuần tự với nhảy vọt, tập trung phát triển ngành công nghệ cao thì đều có thể rút ngắn thời gian thực hiện công nghiệp hoá, hiện đại hoá. Tuy nhiên, ngoài những yếu tố tích cực, sự phát triển của khoa học - công nghệ cùng với cơ chế thị trường đã tạo ra hàng loạt vấn đề phức tạp mới. Đó là sự thay đổi quan niệm về giá trị con người, thay đổi lối sống của một bộ phận dân cư (kể cả cán bộ, công chức). Thực tế cho thấy, lối sống hưởng thụ, chạy theo đồng tiền bất chấp danh dự và đạo đức đã trở thành một nguy cơ lớn trong xã hội. Chính môi trường này đã tác động không nhỏ đến tư tưởng, tình cảm và

ng nghị lực của mỗi cán bộ, công chức; đòi hỏi người cán bộ, công chức phải có những kiến thức mới về mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, phải có bản lĩnh chính trị vững vàng và phẩm chất đạo đức trong sáng. Đó là những điều kiện tiên quyết để con người nói chung, đội ngũ cán bộ công chức nói riêng không chỉ thích nghi, mà còn làm chủ được nền kinh tế thị trường; biết phát huy những mặt tích cực và hạn chế những mặt tiêu cực trong phát triển kinh tế, xã hội.

Phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa nhằm tạo cơ sở kinh tế - xã hội hiện thực cho đạo đức mới xã hội chủ nghĩa, đạo đức cách mạng hình thành, củng cố và phát triển. Trong nền kinh tế thị trường, mỗi cá nhân phải nỗ lực học tập, trau dồi tri thức, kinh nghiệm trong mọi hoạt động lao động sản xuất, quản lý, giao tiếp và ứng xử để có được những năng lực thực tế, những giá trị tự thân thích ứng với những yêu cầu mới, những thước đo giá trị mới. Sự phát triển của cá nhân mỗi công chức về năng lực, trình độ nhận thức và kinh nghiệm xã hội là điều kiện để họ phát triển và hoàn thiện ý thức đạo đức, năng lực thực hiện hành vi đạo đức của mình. Cơ chế thị trường đòi hỏi phải gắn lợi ích với trách nhiệm cá nhân. Có như vậy, ý thức trách nhiệm đạo đức và năng lực chịu trách nhiệm đạo đức của mỗi người mới được nâng lên, trở thành tiền đề cho hoạt động của con người trong quá trình lao động và sáng tạo các giá trị đạo đức mới một cách tự giác.

Để nâng cao đạo đức công chức một cách thiết thực và hiệu quả, cần có một hệ thống giải pháp đồng bộ vừa đề cao giá trị đạo đức, tính hướng thiện của con người, vừa tạo điều kiện cho các giá trị đạo đức phát triển.

4. Một số giải pháp cơ bản nhằm nâng cao đạo đức công chức ở nước ta hiện nay

Thứ nhất, xây dựng chuẩn mực nhằm cụ thể hoá nguyên tắc đạo đức công chức

Hiện nay, những giá trị về đạo đức công vụ trong cơ quan hành chính nhà nước mới chỉ mang tính thủ tục hoặc như những tập quán tiến bộ được xã hội thừa nhận, mà chưa mang tính bắt buộc chung, chưa thực sự trở thành căn cứ pháp lý để quy định cụ thể về hành vi của mỗi cán bộ, công chức trong khi thi hành công vụ. Trên thực tế, các cơ quan công quyền vẫn còn gây nhiều khó dễ cho người dân, mặc dù đã tiến hành cải cách hành chính trong nhiều năm. Nguyên nhân chính dẫn đến tình trạng đó là vấn đề đạo đức và trách nhiệm công chức chưa được luật pháp hoá chặt chẽ, đầy đủ.

Luật hoá đầy đủ trách nhiệm công chức và hình thành một cơ chế giám sát chặt chẽ, có chế tài nghiêm minh đối với những vi phạm về đạo đức và trách nhiệm của công chức sẽ góp phần nâng cao chất lượng công chức hiện nay. Đồng thời, phải rà soát lại những điểm còn khiếm khuyết, bất cập trong các văn bản pháp luật hiện hành để kịp thời bổ sung, hoàn thiện.

Đối với nước ta hiện nay, xây dựng và hoàn thiện đạo đức công chức là một yêu cầu cấp bách vì sự hưng thịnh của chế độ, của đất nước. Nội dung xây dựng và hoàn thiện đạo đức công chức hướng vào hai đối tượng: đội ngũ công chức là chủ thể của đạo đức và các cơ quan nhà nước là nhân tố bảo đảm cho quá trình xây dựng và phát triển đạo đức công chức.

Đối với đội ngũ cán bộ, công chức, cần:

- Không ngừng tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng;

- Không ngừng học tập nâng cao trình độ, năng lực, chịu học, biết học và học có hiệu quả;

- Luôn bám sát thực tiễn, vận dụng kiến thức vào thực tiễn;

- Kiên trì tích lũy kiến thức, kinh nghiệm và kỹ năng công tác;

- Rèn luyện bản lĩnh và năng lực lãnh đạo, quản lý, khả năng hợp tác, tổ chức thực hiện và sự chịu trách nhiệm;

- Kiên trì cuộc đấu tranh chống lại thói hư, tật xấu, nhất là sự lười biếng, sự dốt nát, sự tham nhũng, cửa quyền, quan liêu, cách sống buông thả và sa đọa.

Đối với nhà nước và các cơ quan nhà nước:

Một là, xây dựng và hoàn thiện quy chế công vụ, đạo đức công vụ thông qua hệ thống pháp luật và các văn bản pháp quy của các cơ quan nhà nước cho từng loại, từng chức danh công chức. Cụ thể hoá những giá trị đạo đức, như lòng trung thành, cần, kiệm, liêm, chính,... thành những chuẩn mực cụ thể trong hành vi công vụ, trong những bối cảnh và quan hệ xác định.

Hai là, xây dựng và hoàn thiện cơ chế dân chủ bằng những quy định và chuẩn mực pháp luật, tạo điều kiện để nhân dân tham gia xây dựng và giám sát hoạt động của đội ngũ cán bộ, công chức và cơ quan nhà nước.

Ba là, xây dựng và hoàn thiện quy chế đánh giá cán bộ, công chức (quy trình đánh giá, nội dung đánh giá) theo hướng công khai, dân chủ, có sự tham gia của dư luận xã hội và công dân.

Bốn là, xây dựng quy chế về cam kết và lời thề công vụ của cán bộ, công chức khi được bổ nhiệm.

Năm là, đầu tư nghiên cứu về đạo đức công vụ; về những giá trị, lý tưởng đạo đức

công vụ để từng bước cụ thể hoá nó thành những chuẩn mực pháp luật, nhất là đẩy mạnh nghiên cứu đạo đức công vụ trong điều kiện kinh tế thị trường ở nước ta hiện nay.

Thứ hai, tạo môi trường xã hội lành mạnh, điều kiện làm việc tốt nhất và chế độ đãi ngộ công chức thoả đáng để thu hút người có tài, có đức

Môi trường xã hội của công chức là quan hệ giữa nhân viên với nhân viên, giữa nhân viên với lãnh đạo; cơ chế điều hành, đánh giá và sử dụng công chức. Để nâng cao chất lượng hiệu quả hoạt động của công chức, cần một môi trường xã hội thân thiện, công bằng, bình đẳng, chân thành, đánh giá khách quan và chính xác năng lực, phẩm chất của mỗi thành viên trong cơ quan, đơn vị và sử dụng đúng năng lực của họ. Yêu cầu có cơ chế đánh giá đúng năng lực, phẩm chất cá nhân của công chức là rất quan trọng. Điều đó không chỉ tạo tiền đề cho việc sử dụng đúng người đúng việc, mà còn khuyến khích được người tài, người giỏi phát huy năng lực đóng góp cho cơ quan đơn vị, qua đó đóng góp cho Nhà nước và xã hội.

Bên cạnh đó, cần có chế độ, chính sách đãi ngộ phù hợp với cán bộ công chức dựa trên nguyên tắc về sự công bằng giữa cống hiến và hưởng thụ, giữa quyền lợi và trách nhiệm. "Muốn cho công chức làm việc tốt thì phải có tiền lương tốt, trước hết đủ sống. Thứ hai, nhà nước phải tạo môi trường cho họ cống hiến và có cơ hội thăng tiến về học thức, kinh tế... Nếu không thay đổi cơ chế đãi ngộ, không xoá bỏ sự quá cách biệt giữa lĩnh vực công và tư thì Nhà nước tiếp tục mất nhiều công chức"(3).

(3) Xem: *Nhiều người tài khởi xướng xu hướng từ bỏ công sở*. Vnexpress.net ngày 19/2/2008

Như vậy, bên cạnh việc đòi hỏi công chức phải đạt được những tiêu chuẩn về đạo đức, năng lực thì cũng phải có những điều kiện giúp họ yên tâm công tác, tận tụy làm việc; trong đó, bao gồm cả các điều kiện về kinh tế, điều kiện được học tập nâng cao nghiệp vụ. Ngoài việc đảm bảo mức lương thoả đáng cho công chức mà Nhà nước ấn định, nên có sự khuyến khích kịp thời, thoả đáng bằng vật chất và tinh thần cho những người thực sự có đóng góp, cống hiến xuất sắc đem lại hiệu quả cao trong công việc.

Thứ ba, nêu cao tinh thần tự tu dưỡng đạo đức gắn với cơ chế kiểm tra, giám sát của cơ quan, đoàn thể và nhân dân

Nêu cao tính “tự luật” (tự giác tuân theo kỷ luật) của đạo đức. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng nhấn mạnh việc “phê bình và tự phê bình”; vì vậy, cần hướng sự giáo dục thành quá trình tự giáo dục, tự rèn luyện, tự tu dưỡng của công chức. Đó cũng là điều kiện để chuyển văn hoá đạo đức xã hội thành văn hoá đạo đức cá nhân trong việc hiện thực hoá lý tưởng đạo đức.

Công chức phải có lý tưởng đạo đức. Lý tưởng đạo đức đóng vai trò định hướng cho tình cảm, hành vi và quan hệ đạo đức đúng đắn; nó là khuôn mẫu và tiêu chuẩn làm người, là mục tiêu bên trong của cuộc sống đạo đức mà ai cũng kỳ vọng đạt tới. Rèn luyện đạo đức cá nhân không chỉ bằng việc nâng cao nhận thức về đạo đức, mà còn phải thông qua tình cảm, hình thành trong bản thân mỗi con người những nhu cầu tự thân, những động lực thôi thúc từ bên trong để chuyển hoá tri thức thành hành vi đạo đức. Có thể nói, nếu không có tình cảm

đạo đức đúng đắn thì cũng không có hành vi đạo đức đúng đắn.

Người công chức cần biết tự đánh giá về hành vi đạo đức của mình, nhận thức đúng đắn về cương vị công tác cũng như trách nhiệm đạo đức của mình, không bán rẻ danh dự vì những hư danh và những đồng tiền bất chính. Chỉ có nâng cao tính “tự luật”, phát huy tinh thần “phê bình và tự phê bình” mới có thể làm cho quy phạm xã hội bên ngoài chuyển hoá thành ý chí và hành động tự giác của mỗi công chức, mới nghiêm khắc với bản thân mình, làm chủ bản thân, khiêm tốn học hỏi; thực sự làm cho sự tu dưỡng trở thành yêu cầu nội tại của bản thân, từng bước hoàn thiện mình theo lý tưởng đạo đức.

Rèn luyện đạo đức là một quá trình khó khăn, lâu dài, thậm chí phải mài dũa, trau dồi suốt đời. Mọi cán bộ công chức từ mới đến cũ, từ già đến trẻ, từ cấp thấp đến cấp cao đều phải thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện đạo đức công chức. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng dạy: đạo đức cách mạng không phải tự nhiên có được, mà nó là kết quả của cả một quá trình khổ luyện, phấn đấu không ngừng: “Ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong”.

Nâng cao đạo đức công chức là một nội dung quan trọng trong mục tiêu xây dựng bộ máy nhà nước trong sạch, vững mạnh. Để thực hiện nhiệm vụ đó, cần có một hệ thống giải pháp đồng bộ, toàn diện và có tính khả thi. Bồi dưỡng và nâng cao đạo đức công chức trước hết là trách nhiệm, nghĩa vụ của mỗi công chức; đồng thời, là kết quả tổng hợp từ nỗ lực chung của các cơ quan nhà nước, các tổ chức đoàn thể và của toàn xã hội. □